

Национален институт на правосъдието
“Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния институт на правосъдието”
Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

Доказване и доказателствени средства в съответствие със стандартите на ЕКПЧ

Красимир Шекерджиев

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Националния институт на правосъдието и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Практика на ЕСПЧ във връзка с правото на състезателен процес

Вермален срещу Белгия 1996 г. Vermeulen v Belgium

Правото на състезателен процес означава възможност на страните по наказателно или гражданско производство да са информирани и да обсъждат всички становища, които са приведени или подадени с цел да се повлияе на решението на Съда. Всяка от страните следва еднакъв достъп до протоколите и другите документи по делото, поне що се отнася до онези от тях, които играят роля при формирането на мнението на съда.

Едуард и Люис срещу Великобритания 2004 г. Edwards and Lewis v UK

Прокурорските органи следва да разкрият на защитата всички доказателствени материали, с които разполагат в полза или против подсъдимия. Няма значение дали тези доказателства ще бъдат използвани или не.

Това задължение понякога е формулирано като самостоятелно изискване за справедлив съдебен процес.

Практика на ЕСПЧ във връзка с правото на състезателен процес

Уолстън срещу Норвегия 2003 г. *Walston v Norway*

Не е необходимо в хода на производството да се докаже настъпила действителна вреда от незапознаване с материалите по делото

Барбера Масеге и Хабардо срещу Испания 1988 г. *Barberà, Mensegué and Jarbado v Spain*

- единствено са изброени част от доказателствата (свидетелски показания и документи), но не е дадена възможност за запознаване с тях
- ЕСПЧ приема, че по принцип чл. 6 изисква в съдебната фаза всички доказателства да бъдат събрани в присъствието на обвиняемия с оглед възможността да се оспорят с насрещни аргументи

Предявяване на обвинението

Решения на ЕСПЧ:

Маквей, О Нийл, Еванс срещу Великобритания 1981г.

Нийлсен срещу Дания 1988 г.

Лами срещу Белгия 1989 г.

Фокс, Камбъл и Харток срещу Великобритания 1990г.

Не съществува задължение на разследващия орган да даде възможност на обвиняемия (и неговия защитник) да се запознае със събраните до момента доказателства.

Практика на ЕСПЧ във връзка с правото на състезателен процес

Рой и Дейвис срещу Великобритания 2000 г. Rowe and Davis v UK

Джаспер срещу Великобритания 2000 г. Jasper vs Uk

Фит срещу Великобритания 2000 г. Fitt vs UK

Мансел срещу Великобритания 2000 г. Mansell vs UK

По всяко едно от тези дела част от доказателствените материали не са били представени на защитата с аргументи, свързани със защита на обществен интерес. Съдът е приел, че задължението на разследващите органи да разкрият всички доказателствени материали не е абсолютно, като е допустимо част от тях да не бъдат разкрити с цел запазване на основни права на друго лице или закрила на важен обществен интерес (например защита на полицейски информатори, служители под прикритие или общо на национален интерес).

Практика на ЕСПЧ във връзка с правото на състезателен процес

В тези свои решения ЕСПЧ приема, че не следва да преценява необходимостта от разкриване на доказателства, като този въпрос е от компетентността на националния съд. Следва единствено да направи преглед на приложената процедура по неразкриване на доказателствата, при която е взето решение да не бъде даден достъп на защитата до тях.

В **Jasper** националният съд е взел решение да не бъдат разкрити доказателствата и същите впоследствие не са формирали тезата на обвинението, като ЕСПЧ е приел, че няма нарушение.

В **Edwards and Lewis** ЕСПЧ взема противоположно решение, като констатира нарушение, защото приема, че неразкритите доказателства са били от пряко значение за изхода на производството.

Практика на ЕСПЧ във връзка с правото на състезателен процес

Камасински срещу Австрия 1989 г. Kamasinski v Austria

Съдът се е позовал на информация, получена по телефон от съдия по делото и не е станала известна на подсъдимия

Мантованели срещу Франция Mantovaneli v France 1992 г.

Жалбоподател не е бил допуснат да участва в процедура по получаване на медицинска експертиза

МасМихаел срещу Великобритания McMichael v UK 1995 г.

Ползвани са социални доклади, които не са предоставени на родителите по дело за деца, поставени при приемна грижа

Допустимост на доказателства

Шенк срещу Швейцария 1988 г. Shenk v Switzerland

Хан срещу Великобритания 2000 г. Khan v UK

ЕСПЧ не се занимава с въпроса за допустимост на доказателствата. Това всякога е предмет на регулиране от вътрешното законодателство. Съдът се занимава само с това дали начина на събиране и използване на доказателствата е бил справедлив.

В **Shenk** ЕСПЧ е приел, че незаконно събран запис на разговор е използван като доказателства и това не е довело до несправедливост на процеса, защото защитата е имала възможност да го оспори и събере други доказателства, които го оборват (проведен е разпит на полица, който е наредил записа).

Допустимост на доказателства

В **Khan** отново има запис, направен в дома на обвиняемия, като е нарушен чл.8 от Конвенцията, но доколкото същият е могъл да бъде оспорен е прието, че няма нарушение.

Халох срещу Германия 2006 г. Jalloh v Germany

Подсъдимият е осъден за трафик на наркотици, като той ги е погълнал. ЕСПЧ е приел, че след като е бил накаран насилствено от властите да ги повърне (чрез използване на медикаменти) не е нарушен чл.3 от Конвенцията (не представлява нечовешко и унижително отношение).

Ако е бил нарушен чл.3 това би направило събраните доказателства негодни. В случая не е налице такова нарушение, респективно не е нарушен и чл.6 от Конвенцията.

Като допълнителен аргумент е посочено, че обществения интерес от осъждането не е особено голям, предвид това, че обвиняемият е бил дребен дилър и полученото наказание не е високо.

Допустимост на доказателства

Гафген срещу Германия 2010 г. Gafgen v Germany

ЕСПЧ е приел, че нарушението на чл.3 е основание да се приеме нарушение на чл.6 от Конвенцията само когато то е оказало съществено влияние за изхода на делото и е имало значение за осъждането му и налагането на наказание.

В конкретното дело обвиняемият е бил заплашен с „нетърпима болка“, за да разкрие похитеното дете. Той е посочил мястото, където е бил намерен трупа и веществените доказателства, които са ползвани в процеса. Въпреки това е прието, че не е допуснато нарушение на чл.6 защото осъдителната присъда почива не толкова на тези доказателства, а на направено самопризнание. Веществените доказателства служили само за проверка на самопризнанието.

Допустимост на доказателства

Феранти и Сантанджело срещу Италия 1996 г. Ferranti and Santangelo v Italy

ЕСПЧ приема, че е допустимо да бъдат ползвани доказателства, получени с принуда (без да е налице нарушение на чл.3 от Конвенцията) ако съществуват достатъчно гаранции тези доказателства да бъдат проверени. Такава гаранция е например присъствие на адвоката по време на провеждане на полицейски разпит.

Х. срещу Австрия 1967 г. X v Austria

Не е допуснато нарушение на чл.6 от Конвенцията, ако се ползват показания на съучастник или друг обвиняем, на кого е обещана защита срещу наказателно преследване. Отново не следва да е нарушен чл.3 от Конвенцията

Допустимост на доказателства

Сондърс срещу Великобритания 1996 г. Saunders v UK

- правото да запазиш мълчание и да не се самоуличиш е общопризнат международен стандарт
- обвинението трябва да докаже тезата си без помощ от обвиняемия
- Това не се отнася до възможността да бъдат получени веществени доказателства (проби кръв, слюнка и т.н.)

Функе срещу Франция 1993 г. Funke v France

Жалбоподателят е бил принуден (под страх от глоба) да представи документи, които впоследствие са използвани. ЕСПЧ е приел, че като не е изпълнен реда (заповед за претърсване) е нарушено правото да не се сомоуличава.

Алън срещу Великобритания 2002 г. Allan v UK

Направено признание пред полицейски служител, настанен в килията му. В случая направеното самопризнание е получено „против волята му“- налице е нарушение.

Обяснения на обвиняем

Р №853/2006 г. 1 НО

Могат да бъдат дадени в рамките на всяко процесуално действие- стига да е направено устно в присъствие на разследващ орган.

Р №110/2010 г. 2 НО

Писмените изявления в протокол за претърсване не са обяснения.

Р №518/2009 г. 2 НО

Саморъчни писмени обяснения не могат да служат за доказване на обвинението

Обяснения на обвиняем

Р №981/2005 г. 3 НО, Р №852/2005 г. 2 НО, Р №561/2002 г. 2 НО

Обясненията на обвиняемия не могат да бъдат декларативно отхвърлени, без да бъдат съпоставени с другите доказателствени източници.

Р №664/2003 3 НО

При провеждане на разпит пред съдия по реда на чл.222 НПК следва да бъдат уведомени другите обвиняеми и техните защитници. Неуведомяването им е съществено нарушение на процесуални правила.

Показания на свидетели

Р №15/2012 г. 1 НО

Може да бъде свидетел полицейски служител осъществил идентифициране на лице по чл.140 ЗМВР.

Р №90/2012 г. 3 НО

Може да бъде свидетел полицейски служител приложил мярка по чл.63 ЗМВР.

Р №524/2012 г. 3 НО

Може да бъде свидетел полицейски служител, осъществил задържането на подсъдимата.

Р №76/2013 г. 2 НО

Могат да бъдат свидетели полицейски служители, открили предмет в дома на подсъдимия при посещение по друг повод.

Показания на свидетели

Р №294/2013 г. 2 НО

Могат да бъдат свидетели полицейски служители, участвали при разкриването на ОПГ.

Р №198/2013 г. 1 НО

Могат бъдат разпитвани полицейски служители, ангажирани с разследването, стига да не са лица от кръга на тези по чл.118, ал.2 НПК.

Р №566/2011 г. 1 НО

Могат да бъдат свидетели- оперативни работници, провели събеседване с обвиняемия.

Показания на свидетели

Р №299/2011 г. 1 НО, Р №534/2013 г. 3 НО, Р №234/2009 г. 1 НО, Р № 696/2014 г. 1 НО

Разпитът на полицейски служители, пред които е направено извънсъдебно признание е допустим.

Р №712/2009 г. 3 НО

Не може показания на полицейски служители, провели оперативна беседа да бъдат единствено основание за постановяване на осъдителна присъда.

Р №273/2009 г. 1 НО

Показания на полицейски служител, възпроизвел думи на обвиняемия може да се ползва само ако са подкрепени с други обвинителни доказателства.

Показания на свидетели

Р №327/1982 г. 2 НО

Не могат да бъдат свидетели педагог или психолог, участвали в разпит на обвиняем или свидетел.

Р №504/2003 г. 3 НО, Р №371/2011 г. 3 НО, Р №179/2004 г. 1 НО

Не могат да бъдат свидетели специалисти-технически сътрудници, участвали при изготвянето на ВДС, съставени във връзка с използване на СРС, тъй като същите са взели участие в процеса в друго процесуално качество.

Показания на свидетели

Р №226/1990 г. 2 НО, Р №272/2010 г. 2 НО, Р №202/2010 г. 2 НО

Ако не бъде разяснена възможността лицето да откаже да свидетелства на основание чл.119 НПК е допуснато СПН и показанията му не могат да бъдат ползвани.

Р №557/2010 г. 3 НО, Р №461/2008 г. 2 НО

Във всеки един момент лицето може да се откаже да свидетелства на основание чл.119 НПК или напротив да реши да депозира показания.

Р №448/1982 г. ВК, Р №115/2010 г. 3 НО, Р №354/2008 г. 3 НО

Ако лицето е разпитано като свидетел, но впоследствие се откаже да свидетелства- не могат да бъдат ползвани показанията му.

Показания на свидетели

Р №529/2009 г. 3 НО

Ако е бил проведен разпит пред съдия на свидетел в момент когато обвиняемият е бил задържан е допуснато СПН.

Р №365/2011 г. 2 НО, Р №496/2011 г. 3 НО, Р №228/2009 г. 2 НО

Ако е проведен разпит пред съдия преди да е установена фигурата на обвиняемия (преди повдигане на обвинение) не е допуснато съществено нарушение на процесуални правила.

Първични и производни доказателства

Р №475/2009 г. 1 НО, Р №65/2014 г. 3 НО

Лица, възприели извънсъдебни признания на обвиняемия могат да бъдат разпитвани като свидетели и техните показания могат да бъдат противопоставени на неговите обяснения.

Р №637/2009 г. 1 НО, Р по НД №2037/2013 г. 3 НО, Р №26/2011 г. 2 НО и особено мнение на член съдия в Р №481/2013 г. 1 НО

Показанията на свидетели, възприели признания имат производен характер и не могат да бъдат противопоставени на обясненията на обвиняемия.

Писмени доказателства и доказателствени средства

Р №192/2012 г. 2 НО, Р №420/2008 г. 1 НО, Р №358/2009 г. 1 НО

Протоколът за доброволно предаване е писмено доказателствено средство и за него са приложими разпоредбите на чл.127- 132 НПК.

Чрез този протокол могат да бъдат приобщени веществени доказателства.

Р №93/2012 г. 1 НО, Р №14/2010 г. 3 НО

Протоколът за доброволно предаване е писмено доказателство😊

Р №358/2009 г. 1 НО, Р №82/2009 г. 1 НО

Няма съществено нарушение на процесуални правила, когато вещта е приобщена чрез протокол за доброволно предаване, а впоследствие той е допълнен с протокол за оглед на същата вещ.

Писмени доказателства и доказателствени средства

Р №412/2010 г. 2 НО

Вещта е приобщена едновременно с протокол за доброволно предаване и протокол за изземване, като при негоден протокол за доброволно предаване същата законосъобразно е приобщена с протокола за доброволно предаване.

Р №97/2011 г. 3 НО, Р №14/2011 г. 3 НО

Няма изискване протоколът за доброволно предаване да бъде съставен от разследващ орган, тъй като това не документ, регламентиран в НПК.

Няма пречка неговият съставител да бъде свидетел по делото.

Разпознаване на лице

Р №266/2012 г. 3 НО

Не е необходимо разпознаването на лице да има качеството на обвинение към момента на извършване на разпознаването.

Р №451/2010 г. 3 НО, Р № 463/2009 г. 3 НО

Не е необходимо извършване на разпознаване ако разпознаващото лице и разпознатото са се познавали.

Р №270/2009 г. 3 НО

Ако разпознаващият и разпознатия са се познавали това не води до невъзможност да бъдат ползвани доказателствените резултати на извършеното действие.

Разпознаване на лице

Р №442/2009 г. 3 НО, Р №322/2009 г. 1 НО, Р № 406/2008 г. 3 НО

Разпознаването е опорочено ако липсва разпит преди него.

Р №434/2011 г. 2 НО, Р №535/2010 г. 3 НО

Разпита трябва да бъде проведен непосредствено преди разпознаването.

Р № 208/2010 г. 2 НО

Ако при разпита не са посочени достатъчно индивидуализиращи белези разпознаването е опорочено.

Оглед

Р №80/2009 г. 2 НО

Неучастието на поемни лица при извършване на оглед е съществено нарушение на процесуални правила.

Р №410/2012 г. 1 НО,, Р №273/2012 г. 2 НО, Р №576/2010 г. 3 НО

Липсата на подпис от страна на технически помощник или експерт или допускане на грешка в погрешно изписване на имената им или в липса на такова изписване не е СПН.

Р №661/2011 г. 3 НО, Р №414/2011 г. 1 НО, Р №516/2010 г. 1 НО

При извършване на оглед не е необходимо нито предварително разрешение от съдия, нито последващо одобрение.

Оглед

Р №99/2012 г. 1 НО

Когато при извършен протокол за оглед са иззети веществени доказателства и не е съставен отделен протокол за изземване, то протоколът за оглед следва да бъде одобрен по реда на чл.161, ал.2 НПК.

Р №24/2011 г. 2 НО

Ако протоколът за оглед е представен в посочения в чл.161, ал.2 НПК срок за одобрение, а съдебният орган се е произнесъл извън него, това не е основание да не бъде ценен изготвения протокол.

Претърсване и изземване

Р №352/2012 г. 3 НО

Ако действието е извършено без предварително разрешение или последващо одобрение от компетентен съд е налице съществено нарушение на процесуални правила.

Р №99/2012 г. 1 НО

Ако протоколът е бил представен в законоустановения 24 часов срок след приключване на действието, на е бил одобрен след изтичането му не е налице съществено нарушение на процесуални правила.

Р №352/2012 г. 3 НО

Липсата на поемни лица е винаги съществено нарушение на процесуални правила.

Претърсване и изземване

Р №196/2011 г. 2 НО

Преценката за неотложност на действието се прави от първоинстанционния съд, който следва да одобри протокола.

Р №162/2010 г. 1 НО

Независимо, че съставения протокол е бил одобрен по реда на чл.161, ал.2 НПК, ако се установи в хода на наказателното производство, че е допуснато нарушение при провеждане на действието доказателствените му резултати не следва да бъдат ценени.

Обиск

Р №378/2010 г. 3 НО

Когато обискът е извършен при липса на поемни лица от същия пол е допуснато СПН и извършеното действие е невалидно.

Р №514/2003 г. 2 НО

При осъществяването на обиск в присъствието на поемни лица от друг пол се приема за съществено нарушение на процесуални правила само в този случай, когато се засяга личната сфера на лицето.

Р №422/2009 г. 1 НО

Намерените при обиска вещи следва да бъдат описани с техните индивидуализиращи белези, тъй като съставения процесуален документ има официална удостоверителна сила и доказва извършеното действие и събраните доказателства.

Заместване на доказателства

Р №366/2013 г. 2 НО, Р №358/2009 г. 1 НО, Р №519/2009 г. 3 НО

Ако са допуснати нарушения при осъществяване на определени действия по разследване (например съществено нарушение на процесуални правила при провеждане на оглед на местопроизшествие или претърсване и изземване) е възможно тези доказателствени резултати да бъдат установени по друг доказателствен път.

Р №331/2010 г. 1 НО, Р №404/2012 г. 1 НО

Ако определени доказателства са събрани по реда на ЗМВР и съставените протоколи не могат да се ползват, тъй като не отговарят на изискванията на НПК отразеното в тях може да бъде установено и чрез свидетелски показания.

Заместване на доказателства

Р №92/2012 г. 1 НО, Р №83/2012 г. 3 НО, Р №162/2010 г. 1 НО, Р №445/2010 г. 3 НО

При липса на задължителен реквизит на протокол за оглед (няма подпис на поемно лице) съдът може да не го цени, но да установи отразеното в него чрез разпит на свидетели.

Р №440/2011 г. 3 НО

При колизия между свидетелски показания и процесуално годен протокол може въз основа на свидетелските показания да бъде установено съществено нарушение на процесуални правила при извършване на действието по разследването, отразено в протокола. (В случая става дума за разпознаване на лице и свидетелят е заявил, че същото е опорочено защото разпознатото лице му е било посочено преди извършване на действието).

Видеозапис, направен не по реда на НПК

Р 393/2009 г. 2 НО, Р 766/2009 г. 3 НО, Р 395/2013 г. 3 НО, 3 499/2012 г. 3 НО

- Материалните носители, съдържащи записите са веществени доказателства по смисъла на чл.109 НПК, тъй като са предмети, по които има следи от престъплението
- Могат да бъдат ползвани в процеса за изясняване на релевантните по делото факти
- Достоверността на записите може да бъде проверена чрез видеотехническа експертиза и при липса на манипулация записите могат да се ползват

Видеозапис, направен не по реда на НПК

Р 2736/2011 г. 3 НО, Р 1491/2013 г. 3 НО, Р 1038/2012 г. 3 НО

- Съществена предпоставка за използване на направените извънпроцесуални записи е изискването да бъде спазена разпоредбата на чл.32, ал.2 от Конституцията (изискване да е обявено заснемането)
- В записите се съдържат личните данни по смисъла на Закона за защита на личните данни

Р 170/2010 г. 3 НО

- Могат да бъдат ползвани видеозаписи направени за заснемане на ловни трофеи

Р 1038/2012 г. 1 НО

- Могат да бъдат ползвани записи, на които са заснети спортни събития

Предявяване на разследването

ТР №2/2002 г. ОСНК

Нарушенията на чл.227 НПК, свързани с предявяване на разследването представляват съществено нарушение на процесуални правила.

Р №311/2012 г. 1 НО

Нарушаването на чл.227, ал.2 НПК е без практическа стойност при положение, че в съдебната фаза делото е на разположение на страните.

Предявяване на разследването

Р. № 289/93 г. на ВК

- След предявяването на следствието на един от обвиняемите е недопустимо привличането на други лица към наказателна отговорност и разпитването им в това качество.
- Ако бъдат извършени тези действия следва отново материалите по делото да бъдат предявени.

Р. № 197/2009 г 1 НО, Р. № 14/2010 г.1 НО

Липсата на отговор на направени от обвиняемия или защитника му възражения представлява нарушение на процесуални правила, но същото не е съществено по смисъла на чл.348, ал.3, т.2 НПК.

Предявяване на разследването

**Р №286/2011 г. 1 НО, Р №225/2011 г. 1 НО,
Р №228/2010 г. 3 НО**

Ако по направените искания, бележки и възражения се е произнесъл разследващият орган, а не прокурорът това е съществено нарушение на процесуални правила, но то не е отстранимо

Р 501/2010 г. 3 НО

Не съставлява процесуално нарушение отказът да бъдат уважени направените искания, бележки и възражения.

Обяснения на подсъдимия

Р 480/2008 г. 2 НО, Р 4/1996 г. 2 НО

- Подсъдимият има право да обяснения във всеки един момент от съдебното следствие и съдът е длъжен да му осигури реализирането на това право.
- Непровеждането на разпит на подсъдимия е съществено нарушение на процесуални правила, тъй като съществено се засяга правото му на защита.
- Ако бъде проведен разпит впоследствие, допуснатото нарушение не е съществено

Р 55/1990 г. 1 НО, Р 796/1991 г.п 2 НО

- Изявлението на подсъдимия, че се признава за виновен по всички обвинения не може да замести разпита му
- Самопризнанието не може да бъде ползвано, ако не е подкрепено с фактическо признание, съдържащо описание на извършеното престъпление и участието на подсъдимия

Обяснения на подсъдимия

Р 2580/2011 г. 1 НО

- Забраната да се ползват обяснения, дадени на досъдебното производство по чл.287, ал.4 НПК се отнася само за хипотезата на изменение на обвинението в рамките на съдебното следствие, а не за повдигане на ново обвинение по чл.225 НПК

Р 501/2008 г. 3 НО

- Противоположно разбиране😊

Р 287/1976 г. 2 НО

- След като е изменено обвинението в съдебна фаза на подсъдимия следва да бъде дадена възможност да депозира нови обяснения

Обяснения на подсъдимия

Р 516/2012 г. 3 НО

- Обясненията на обвиняем, дадени пред орган на досъдебно производство, преди изменението на разпоредбата на чл.279, ал.2 НПК (ДВ 32/2010 г.), не могат да бъдат ползвани, т. к. към момента на депозирането им на обвиняемия не е разяснена възможността да бъдат приобщени към доказателствената съвкупност
- Приложението на чл.279, ал.2 НПК е само по отношение на обяснения, дадени след приемането на тази разпоредба.

Р 254/2010 г. 2 НО

- Недопустимо е да бъдат ползвани показания на обвиняемия, дадени в качеството му на свидетел

Обяснения на подсъдимия

Р 21/2011 г. 3 НО

- Недопустимо е да бъдат ползвани показания на обвиняемия, дадени в друго наказателно производство

Р 288/2005 г. 1 НО

- Допустимо е да бъдат ползвани изявления на обвиняемия, дадени не в условията на разпит, а когато те са депозираны в качеството на участник в друго процесуално действие (в случая следствен експеримент)

Р 442/2008 г. 3 НО

- Уличаващите обяснения на подсъдим по отношение на друг подсъдим представляват годно доказателствено средство

Показания на свидетели

Р 14/1989 г. ВК

- Недопустимо е да се ползват свидетелските показания когато почиват на субективна оценка и мнение, извън установените и възприети от свидетеля факти (в случая свидетелят е дал становище в проведен разговор с подсъдимия кога е казал истината)

Р 1202/2011 г. 2 НО

- Могат със свидетелски показания да бъдат установени направени от подсъдимия извънсъдебни признания
- Тези признания нямат характер на обяснения

Р 1114/2006 г. 2 НО, 72/2002 г. 2 ТО

- Показанията на свидетели за направени пред тях извънсъдебни признания не могат да бъдат единственото доказателство, върху което да почива осъдителна присъда

Показания на свидетели

Р 360/1975 г. 2 ТО, Р 563/1975 г. 1 НО, Р459/1984 г. 2 НО, Р 369/2009 г. 3 НО

- Приложението на разпоредбата на чл.281 НПК не е право, а е задължение за съда

Р 666/2012 г. 2 НО

- Показания, дадени пред незаконен състав на съда не могат да бъдат приобщени по реда на чл.281 НПК (по делото е имало незаконен състав по смисъла на чл.28 НПК)

Р 686/2008 г. 1 НО

- Обратното виждане 😊
- Ако съставът на съда е имал основание за отвод, тъй като са били налице предпоставките на чл.29 НПК, то няма пречка показанията да бъдат приобщени по реда на чл.281 НПК

Показания на свидетели

Р 917/1991 г. 2 НО

- Могат да се прочетат обясненията, дадени на досъдебното производство в качеството на обвиняем по реда на чл.281, ал.2 НПК, но не и когато става дума за съществено противоречие между тях и показанията, дадени в хода на съдебното следствие като свидетел. Това е така, тъй като са налице съществени различия между двете процесуални качества на лицето и различни права за всяко от тях.
- За разпитването лице не съществува задължение да поддържа това, казано на досъдебното производство в друго процесуално качество

Практика на ЕСПЧ във връзка с разпит на свидетели

Ван Мехелен срещу Нидерландия- решение 23.04.1997 г.

- Изведен е принципът за равенство между страните в производството
- Страните трябва да имат равни процесуални възможности.

По делото става дума за разпит на анонимни свидетели (полицейски служители, които са разпитани при отсъствие на обвиняемия и неговите защитници и невъзможност да им бъдат задавани доказателства)

ЕСПЧ е приел, че е налице нарушение на чл.6 от Конвенцията

Луди срещу Швейцария- решение 26.05.1992 г.

- Същите изводи

Ползвани са доклади на таен агент, като обвиняемият е бил лишен да се запознае с писмените му изявления

Събиране на доказателства от ВЪЗЗИВЕН СЪД

Р 411/1998 г. 3 НО, Р 449/1999 г. 2 НО, Р 2/2000 г. 1 НО

- Въззивният съд следва задължително да се произнесе по направените доказателствени искания.
- Непроизнасянето по тях е съществено нарушение на процесуални правила
- Въззивният съд следва да се произнесе и по ненавременно направени доказателствени искания, тъй като съгласно чл.107, ал.4 НПК не може да откаже събиране на доказателства

Р 703/99 2 НО, Р 822/2000 г. 2 НО

- Въззивният съд не може да се остави без уважение искане за даването на обяснения

Събиране на доказателства от ВЪЗЗИВЕН СЪД

Р 400/1999 г. 2 НО, Р 1351/2011 г. 1 НО, Р343/1999 г. 3 НО

- Въззивният съд може да приеме нови факти без да провежда допълнително въззивно съдебно следствие

Р 26/2011 г. 1 НО, Р 66/1999 г. 2 НО, Р522/1999 г. 2 НО

- Въззивният съд не е обвързан със задължение да събира нови доказателства
- Преценката дали да събира такива всякога е негова, но когато е погрешна е допуснато съществено нарушение на процесуални правила

Събиране на доказателства от касационна инстанция

Чл. 354, ал.5 НПК

- Приложимост, единствено в хипотезата когато делото е за трети път в касационната инстанция
- ВКС няма възможност да върне делото при никакви обстоятелства
- ВКС има правомощията на въззивната инстанция по отношение на събиране на доказателства и установяване на нови факти
- ВКС има възможност да постанови присъда
- Постановеният съдебен акт може да бъде разгледан по реда на възобновяването на основание чл.422, ал.1, т.5 НПК

Благодаря за интереса и
вниманието!

Красимир Шекерджиев

029219804

0888959359

shekerdjiev@gmail.com